

Základní zásady civilního procesu

Zásada dispoziční

Pouze procesní strany rozhodují, zda dojde k soudnímu řízení a co bude jeho předmětem.

*Jedná se tedy o možnost procesních stran **disponovat řízením a disponovat předmětem řízení.***

- promítnutí např. v § 79, 95, 96

- zásada oficiality – typická pro nespory, kdy procesní aktivitu na sebe přebírá stát, resp. jeho orgány

Zásada projednací

Záležitostí procesních stran je, aby se postaraly o skutkové podklady pro soudní rozhodnutí včetně důkazních prostředků => procesní strany nesou výlučnou odpovědnost za náležité a vyčerpávající shromáždění skutkového materiálu.

- promítnutí např. v § 120

- zásada vyšetřovací – soud je povinen i z úřední povinnosti nezávisle na procesních stranách vyčerpávajícím způsobem vysvětlit skutkový stav.

Zásada kontradiktornosti

Žalobce v civilním řízení trvá na uspokojení uplatňovaných žalobních nároků, žalovaný uplatňuje zájem protikladný => soud řeší spor mezi procesními stranami.

Záleží vždy na aktivitě jednotlivých stran, převážně však sporná řízení mají výrazně konfliktní charakter.

- zásada kooperace

Zásada rovnosti účastníků

Čl. 96 Ústavy, čl. 37 LZPS - Všichni účastníci mají rovné právo při aplikaci hmotných i procesních předpisů před kterýmkoliv soudem vůči kterékoliv osobě.

V civilním procesu se projevuje vytvářením stejných procesních podmínek a procesního postavení subjektů, o jejichž právech a povinnostech se jedná.

- promítnutí např. v § 18, 14, 29, 5

- poučovací povinnost, nezávislost soudců, jediná soustava obecných soudů, opatrovníci, tlumočníci, osvobození od soudních poplatků, bezplatní zástupci, právo slyšení apod.

Zásada arbitrárního pořádku

Procesní úkony spojené se zjišťováním skutkového stavu nejsou vázány na určité úseky civilního řízení.

- **zásada koncentrace** – § 118b, 118c, 175 odst. 1 -
soustředění řízení na co nejmenší množství termínů
  - **vyjadřuje požadavek urychlení řízení**
a vyloučení jeho průtahů

Zásada veřejnosti a ústnosti

Veřejnost – znamená možnost přítomnosti neurčitého počtu osob při soudním jednání.

- vyloučení veřejnosti – ochrana utajovaných skutečností, obchodní tajemství, důležité zájmy, mravnost.

- rozhodnutí musí být vždy vyhlášeno veřejně

Ústnost – souvisí s následností kontradiktorních projevů jednotlivých procesních stran, možností „bezprostředního působení na soudce“, rychlejším a účinnějším jednáním.

- promítnutí např. v § 116, 156

Zásada přímosti

*Soud musí získat **bezprostřední, co nejpřesnější informace** o projednávané věci, má tedy používat (především) takové důkazní prostředky, které umožní co nejbezprostřednější poznání skutečnosti.*

Zásada materiální pravdy

- *vyjadřuje vysokou hodnotu pravdivosti a spravedlnosti tím, že soudy poskytují ochranu **skutečnému subjektivnímu právu nebo zákonem chráněnému zájmu***
- *§ 153 odst. 1 – **soud rozhoduje na základě zjištěného skutkového stavu věci***

Zásada volného hodnocení důkazů

Žádný právní předpis neukládá soudci, jaký stupeň věrohodnosti, tedy jakou „důkazní sílu“ má přiznat jednotlivým důkazním prostředkům.

Omezení soudu v hodnocení důkazů či podřízení soudce řadě formálních předpisů o hodnocení důkazů by mělo za následek snížení objektivnosti.

- promítnutí např. v § 132

Zásada hospodárnosti řízení a procesní ekonomie

Rychlost řízení je důležitá pro skutečně účinnou ochranu uplatňovaných práv a chráněných zájmů, je proto nutné zamezit jakýmkoliv zbytečným průtahům.

- součinnost, spolehlivé zjištění skutkového stavu

- promítnutí např. v § 6, 118b, 118c